

Matilda Pethrus Engström
010 473 55 43
Fredrik Malmberg
010-473 50 00

Utbildningsdepartementet

Svar på remiss av En modell att för att mäta och belöna progression inom SFI, SOU 2022:17

U2022/01572

Inledning

SPSM tillstyrker förslagen i huvudsak men vill betona att bedömningsinstrumentet bör utformas med hänsyn tagen till principen om universell utformning. Det är därmed av största vikt att kunskap om universell utformning samt specialpedagogisk kompetens finns vid utformandet av bedömningsinstrumentet.

SPSM kommenterar endast de förslag som har betydelse för myndighetens uppdrag. Därmed lämnas förslagen i avsnitt 11, 12 och 13 utan kommentar.

Förslag 6.3 Ett nytt bedömningsinstrument

SPSM tillstyrker förslaget med följande kommentar. Det är viktigt att bedömningsinstrumentet är universellt utformat så att så många elever som möjligt kan ta del av det utan särskilda anpassningar. Vid behov kan det dock behöva anpassas utifrån elever med funktionsnedsättnings särskilda behov.¹

SPSM vill i sammanhanget uppmärksamma att hänsyn ska tas till elevers olika behov (1 kap. 4 § 2 st skollagen (2010:800)) och att elever som till följd av en funktionsnedsättning har svårt att uppfylla de olika betygskriterier som gäller, ska ges stöd som syftar till att så långt som möjligt motverka funktionsnedsättningens konsekvenser (3 kap. 2 § 2 st skollagen). Se även artikel 24 i FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

¹ Jmf FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, artikel 2

Förslag 6.4 Ett särskilt framtaget progressionstest

SPSM tillstyrker förslaget. SPSM vill understryka att det är av vikt att, såsom ovan nämns, testet tillgängliggörs för så många elever som möjligt. Det kan ändå krävas vissa anpassningar vid testets genomförande och det är då av stor vikt att en elevs eventuella funktionsnedsättning beaktas vid genomförandet.

Det har även stor betydelse att progressionstestet används utifrån dess syfte, det vill säga att det ska användas som ett mått på gruppnivå. SPSM ser en fara för att det i verksamheten kan användas för slutsatser på individnivå. Det är viktigt att testet inte ersätter lärarens bedömning av elevens kunskaper som bör bygga på en allsidig dokumentation.

Förslag 6.5 Inrättande av ett nytt bedömningscentrum

SPSM tillstyrker förslaget med följande kommentar. Det är av stor vikt att det finns specialpedagogisk kompetens vid framtagandet av testet så att progressionstestet kan utformas utifrån principen om universell utformning vilket även nämns ovan. Det är därför viktigt att det redan vid framtagning av testet finns kunskap om hur testet tillgängliggörs för elever med funktionsnedsättning.

Förslag 6.5.2 Framtagning och utvärdering av progressionstest

SPSM tillstyrker förslaget.

Förslag 6.5.3 Deltagare och genomförare

SPSM tillstyrker förslaget.

Förslag 6.5.4 Särskild hänsyn bör tas till elever på studieväg 1

SPSM tillstyrker förslaget och instämmer i att det bör utvärderas om och i så fall hur testet bör anpassas till elever i studieväg 1.

Förslag 7.3 Plats för genomförandet av progressionstestet

SPSM tillstyrker förslaget i huvudsak. SPSM ställer sig dock tveksam till bedömningen att testet bara ska kunna genomföras i huvudmannens lokaler. SPSM menar att det för elever med funktionsnedsättning kan vara viktigt att de känner sig trygga i en testsituation. För vissa elever kan det ha stor betydelse att platsen för genomförandet av testet är känt och att de personer

som finns närvarande vid testet är kända för eleverna sen tidigare. Det bör enligt SPSM i vart fall finnas möjlighet att anpassa situationen för den enskilde eleven.

SPSM anser att det är viktigt att huvudmannen har ansvaret för att testet faktiskt genomförs och att huvudmannen därmed kan vara skyldiga att tillhandahålla lokaler om utbildningsanordnaren inte har den möjligheten. Däremot bör det enligt SPSM inte finnas något som faktiskt hindrar att testet genomförs i utbildningsanordnarens lokaler i det fall det är möjligt och lämpligt.

Förslag 10.2.6 Hänsyn ska tas till olika elevsammansättningar och regionala faktorer

SPSM tillstyrker förslaget.

Förslag 10.2.7 Kvarstående problem, manipulation av ingångsvärdet, avhopp och urvalsmanipulation

SPSM tillstyrker förslaget och instämmer särskilt i att rektor ska kunna besluta om att undanta elev från att genomföra delar av eller hela testet om särskilda skäl föreligger. Om ett sådant beslut fattas på grund av att en elev har en funktionsnedsättning, som utgör ett direkt hinder för genomförandet, är det av största vikt att rektor tar stöd av specialpedagogisk kompetens vid beslutet.

I detta ärende har Lennart Hansson och Eva-Lisa Andersson varit sakkunniga. Föredragande har varit Matilda Pethrus Engström. I den slutliga handläggningen har även juristen Rebecka Pomerling deltagit.

För Specialpedagogiska skolmyndigheten

Fredrik Malmberg
Generaldirektör